

Hvordan forbedre skoler?

Evalueringen av ”Kunnskapsløftet – fra ord til handling”

Fafo og Karlstads universitet

Fafofrokost 22. april 2010

Kunnskapsløftet – fra ord til handling

- Statlig støtte til lokale utviklingsprosjekter
- Trekantsamarbeid mellom skoleeier, skoler og eksterne kompetansemiljøer
- Programperiode 2005-2009
- 100 prosjekter, hvorav de fleste involverer flere skoler
- Opprinnelig "Program for skoleutvikling", utvidet og endret i 2007 til "Kunnskapsløftet - fra ord til handling"

Kunnskapsløftet – fra ord til handling

- Prosjektstøtte
- Krav om trekantsamarbeid
- Organisasjonsperspektiv – skolen som helhet skal utvikle seg, skolen skal utvikle sin evne til å forbedre seg
- En mer aktiv rolle fra staten overfor lokale skoleforbedringsprosesser

Hva skal programmet forbedre?

- Læringsmiljøet og elevenes læring
- Skolenes forbedringskapasitet, evnen til å forbedre seg

Forbedringskapasiteten

- Skolens infrastruktur
- Måte å drive forbedringsarbeid på (prosesser)
- Roller for forbedringsarbeidet
- Skolens utviklingshistorie

Analytisk modell og datagrunnlag

- Case valgt blant prosjekter/skoler med....
 - høy og lav forbedringskapasitet i utgangspunktet
 - ulik rolle/ulike aktiviteter fra kompetansemiljøet
 - én-skoleprosjekter og flerskoleprosjekter
- Datagrunnlag
 - Fem case, tretten intervjuede skoler, skoleeier, komp.miljøer, ca 75 personlige intervjuer i alt
 - Survey blant lærere, rektorer, prosjektledere, komp.miljøer
 - Organisasjonsanalysen

Mål och medel i programmet

- Att förbättra elevernas ämnesmässiga och sociala utveckling genom att utveckla skolorna som organisationer.
- Huvudmedlet: Trepårtssamarbete.
- Andra medel eller delmål i programmet (2 av 6):
 - 1 Förbättra deltagarnas förmåga till systematisk värdering av egen praxis och resultat.
 - 2 Förbättra deltagarnas förmåga till att genomföra "helhetliga" utvecklingsprojekt.

Förbättra deltagarnas förmåga till systematisk värdering av egen praxis och resultat

- Ståstedsanalys, kartläggning, glansbildemetodikk, utvärderingar...
- Kompetensmiljöerna har haft ansvar.
- Förbättrad, men tillfredsställande?
- Bristande fokus på undervisning.
- Hållbar förbättring?

Förbättra deltagarnas förmåga till att genomföra ”helhetliga” utvecklingsprojekt

- Helhetlig:
 - 1 Att driva en hållbar process, över flera år.
 - 2 Att en skola med dess lärare driver processen kollektivt.
 - 3 Att aktiviteterna verkar i hela skolorganisationen, särskilt lärprocesserna med och för eleverna.
 - 4 Ansvaret för och genomförandet av processen är fördelat mellan de tre parterna.

Förbättra deltagarnas förmåga till att genomföra ”helhetliga” utvecklingsprojekt

- Förbättring, men ej stark, när det gäller förståelsen att driva processen kollektivt.
- Även en förbättring, men ej stark, när det gäller att driva processen över flera år.
- Organisationsutvecklingen har i liten grad berört hela organisationen, särskilt undervisningssituationen.
- De tre parterna kan inte utgöra en deltagare i en helhetlig skolutveckling, då de inte är huvudaktörer i vardagsarbetet.

Medelstrategier

- Antagandet att en förbättring av lärarnas samarbete och sätt att tala om undervisning ska förbättra undervisningen.
- Antagandet att en utveckling av uppföljnings- och planeringsaktiviteter med hjälp av till exempel måltabeller och individuella arbetsplaner ska förbättra elevernas lärande och utveckling.
- Antagandet att en ökning av elevers trivsel under skoldagen ska öka deras vilja och förmåga att prestera bättre i skolan.
- Antagandet att en satsning på att skapa ordning i och utanför lektionstid ska höja elevernas kunskapsresultat.

Råd

- Aktivera huvudaktörerna: Lärare, rektorer och elever.
 - Rektorer som målhävdare...
 - Teamledare som förändringsagenter...
 - Elever som responsdeltagare...
- Fokus på lärarens undervisning.
 - Relationen lärare-elev, klassrummet.
- Nyttja gärna externa kompetensmiljöer, men koppla dem till skolans interna agenter.